

Գ Լ Ո Լ Ի 25. ԵՍ ԾԱՆՈԹԱՆՈՒՄ ԵՍ ԶՈՐԶ ՀԱՊԿԻՆՍԻ ՀԵՏ

ՀՈԼԼԻՍՅԱՆ մի երեկո անցնում էի Չիֆսայդով: Քանի որ այժմ ես կարգին հագուստ ունեի, համարձակ կերպով երևում էի մեծ ու հարուստ փողոցներում: Չբոսանքի դուրս եկած անհոգ երեխայի տեսքով շուրջս նայելով, նկատեցի մի ջենտլմենի, որ ուշի-ուշով ինչ-որ բան էր դիտում գուլպաների խանութում: Դա այն ջենտլմեններից էր, որոնցից գրպանահատները լավ հոլենձ են անում: Նա այնքան հաստամարմին էր, որ երբ կռանում էր, սերթուկի փեշերը խիստ փքվում էին, և գրպանը բացվում էր շատ հրապուրիչ ձևով: Այդպիսի հարմար դեպքը բաց թողնել չէր կարելի: Ես նրա գրպանը շոշափեցի, այնտեղ քառանկյունի մի պինդ բան կար: Ձեռքս մտցրեցի և մի վայրկյան չանցած՝ դուրս քաշեցի մի գեղեցիկ կաշվե դրամապանակ: Մինչև այժմ ինձ հաջողվել էր դուրս քաշել քսակներ, պարզապես ծալված ու գրպանը դրած դրամ, թղթի մեջ փաթաթված փող, բայց ոչ մի անգամ ձեռքս դրամապանակ չէր ընկել: Ցնծությունից դողալով ես շտապ շուռ եկա հարևան փողոցը, զգուշությամբ քսակը բաց արի և լապտերի լույսի տակ տեսա, որ մեջը մի քանի հատ ծալված բանկային արժեթղթեր կան և մի կուլյտ ոսկեդրամ: Դա ինձ այնպես շշմեցրեց, որ մի հինգ վայրկյան մնացի անշարժ կանգնած՝ դրամապանակը բաճկոնիս փեշով ծածկած և չիմանալով, թե հիմա ինչ անեմ: Հանկարծ մի ձեռք իջավ իմ ուսին:

– Չմտածես փախչել, – ասաց մի մարդ, որ, կարծես, գետնի տակից բուսավ. – իմ ձեռքից փախչել չես կարող:

Ես պատրաստ էի երդվել, որ Չիֆսայդից ինձ ոչ ոք չէր հետևել: Այս անծանոթի երևալը որոտի պես շշմեցրեց ինձ: Ես թղթապանակը արագ զցեցի ջրհորդանի մեջ և շուռ եկա լիովին համոզված, որ ինձ բռնել է կամ ոստիկանը, կամ թե իմ կողոպտած ջենտլմենը: Բայց սխալվել էի իմ օձիքից բռնել էր շատ շքեղ հագնված մի պարոն՝ մի մեծ մատանի մատին: Նա բարձրացրեց իմ ցած նետած թղթապանակը և հանգիստ դրեց գրպանը, կարծես իր սեփականությունը լիներ:

– Ճիշտ են ասում, թե հիմարների բախտը բերում է, – ասաց նա շարունակելով բռնել իմ օձիքը և ինձ իր հետևից քաշելով դեպի մուտք փողոցը:

– Լսեցեք, պարոն, – խոսեցի ես ողբագին ձայնով վախից ինքս ինձ

կորցրած, – ասիր ես այդ գտել եմ: Միայն թե ինձ պետք էլ չէ, վերցրեք ձեզ, եթե ուզում եք, կամ գուցե դո՞ւք եք կորցրել...

– Գտել ես, իհարկե գտել ես, – քմծիծաղ տալով խոսեց անծանոթը: – Դե մի՞թե վաստակել ես: Իսկ դու ո՞ւմ համար ես աշխատում, – հանկարծ հարցրեց նա կտրուկ ձայնով, երբ արդեն անցել էինք փողոցի կեսը:

«Սա երևի ինձ որևէ ազնիվ արհեստավորի տեղ է դնում», – անցավ մտքովս:

– Ես աշխատում եմ, – ասացի բեկբեկուն նայնով, – մի տուփագործի մոտ, Հուլայտ-Չեպելի մոտերքը:

– Ի՛նչ ես ստում, – հանկարծ բարկացած գոռաց անծանոթը: – Ասա իսկույն ճշմարիտը: Դու Սիմոնդսի՞, թե՞ Թոմ Մարտինսի մոտ ես ապրում:

– Ես ոչ մի Սիմոնդս ու Մարտինս չեմ ճանաչում, – գոչեցի ես մի փոքր սիրտ առած: – Բաց թողեք ինձ, ձեզ վերցնեք դրամապանակը, միայն թե ինձ հանգիստ թողեք:

– Ես քո վիզը կուլորեմ, եթե չպատասխանես, – ասեղ նայնով ասաց անծանոթը: – Ասա իսկույն, ո՞ւմ համար ես աշխատում:

– Ոչ ոքի. ինքս ինձ համար եմ աշխատում:

Անծանոթը բաճկոնիս օձիքը բաց թողեց և մի քանի րոպե նայեց ուղիղ աչքերիս մեջ:

– Լսիր, տղա, – ասաց նա թեքվելով դեպի ինձ և խոսելով համարյա շշուկով, – մի կարծիր, թե ինձ կարելի է խաբել: Ասա ճշմարիտը: Եթե դու տեր ունես, մեծ դժբախտությունն չէ: Եթե չունես, ասա ինձ, և գուցե քեզ օգնությունն ցույց տամ:

– Իսկ դուք ոստիկան չե՞ք, գաղտնի ոստիկան, – հարցրի ես:

– Ես՝ ոստիկա՛ն, – գոչեց անծանոթը և բարձր քրքջաց: – Այ դու միամիտ տղա: Եվ այդպիսի խելքով գողությունն ես սկսել: Դու վաղո՞ւց ես զբաղվում այդ գործով:

– Երկու ամիս է:

– Եվ ոչ մի անգամ չե՞ս բռնվել:

– Ոչ մի անգամ:

– Չարմանալի բախտ է: Այդպիսի պարզամիտ տղան հենց առաջին անգամը պիտի բռնվեր: Հարկավոր է քեզ բռի մեջ առնել: Գնանք ինձ հետ:

Նրա ձայնից երևում էր, որ մտադիր էր ինձ իր բուռն առնել: Այդ ինձ ամենևին էլ հաճելի չէր թվում: Նրանից ես պակաս չէի վախենում, քան ոստիկանից:

– Շնորհակալ եմ, սըր, – ասացի – ես չեմ ուզում, որ ինձ բռի մեջ առնեն:

– Չե՞ս ուզում, – դաժանորեն գոչեց նա: – Ում ի՞նչ գործն է, թե դու ինչ ես ուզում կամ ինչ չես ուզում: Մինչև այժմ դու տեր չես ունեցել, հիմա կունենաս: Եկ իմ ետևից, երբ տուն հասնենք, ես քեզ հետ կխոսեմ:

Նա դուրս եկավ Պոուլտրի փողոցը, հետո շուռ եկավ մի նեղ փողոց, ապա երկրորդը, երրորդը, մինչև որ հասանք Քեթ փողոցը: Նա ինձ չէր բռնել, բայց ես հետևում էի նրան, և նույնիսկ մտքովս չէր անցնում փախչել, այնպիսի սարսափ էր ազդել իր վճռական ու ահավոր վարվեցողությունով:

Երբ հասանք Քեթ փողոցի կեսը, նա մի դուռ բախեց, և դուռը բաց արեց շքեղ հագնված մի ջահել կին:

– Այսպես վաղ չէի սպասում քեզ, Ջորջ, – ասաց նա փաղաքշաբար համբուրելով անծանոթին:

– Ես մի նոր բնակիչ եմ բերել, Սյուզի, – պատասխանեց նա ցույց տալով ինձ:

Ըստ երևույթին այդ նրան դուր չեկավ:

– Մի՞թե քեզ դեռ չեն ձանձրացրել այդ բնակիչները, – դժգոհ ձայնով ասաց նա: – Երևի սա էլ այն մյուսից շատ չի ապրի մեզ մոտ:

– Իհարկե, եթե փորձի գլխիս որևէ օյին խաղալ: Իսկ թեյը պատրաստ է:

– Պատրաստ է, եկ:

Մենք մտանք շատ լավ կահավորված մի սենյակ: Բուխարու մոտի սեղանին դրված էր թեյի սպասքը: Ջորջն ընկավ բազմոցի վրա և լուռ պառկեց՝ ձեռքերը դնելով գլխի տակ: Երիտասարդ կինը բերեց լեցուն թեյամանը և մի սկուտեղ ձվածեղ խոզապուխտով սարքած: Առաջվա պես նա ինձ նայում էր անբարյացակամ:

– Ոտքի տակ մի ընկեք, եթե չեք ուզում, որ ձեզ խաշեն, – բարկացած ասաց նա թեյամանը ձեռքին անցնելով իմ կողքով:

– Դու թեյ խմելո՞ւ ես, – հարցրեց նրան Ջորջը:

– Ոչ, ես արդեն խմել եմ:

– Դե ուրեմն գրողի ծոցը գնա, – կոպիտ ձայնով ասաց նա:

Կինը դուրս եկավ սենյակից՝ բարկացած շրխկացնելով դուռը:

– Իսկ դու, – դիմեց ինձ Ջորջը, – թեյ ուզո՞ւմ ես:

– Ոչ, շնորհակալ եմ, սըր:

– Դե, միևնույն է. ես կխմեմ և կխոսեմ, իսկ դու նստիր և լսիր:

Որտեղացի՞ ես:

Այս հարցն անսպասելի էր ինձ համար: Ինչպես ասեմ նրան, թե որտեղացի եմ: Ասեմ՝ Կլերկենուելի՞ց, Բեմբերուելի՞ց, թե՞ Ուենթֆորդի փողոցից: Ջորջը նկատեց իմ շփոթությունը:

– Թե որ չես ուզում՝ մի ասի, – ասաց նա, – ինձ համար միևնույն է: Ես միայն ուզում եմ իմանալ, թե իսկական տուն ունե՞ս: Հայր և մայր ունե՞ս:

– Ես փախել եմ տնից, այլևս այնտեղ չեմ վերադառնա:

– Ինչո՞ւ:

– Որովհետև ինձ ծեծելով կսպանեն:

– Ա, այ թե ինչ: Դե, հիանալի է: Կարիք էլ չկա որ գնաս: Դու այստեղ կապրես:

– Այստե՞ղ:

– Այո: Ես քեզ վերցնում եմ ինձ մոտ՝ սովորելու: Քեզ բնակարան կտամ, սնունդ կտամ, իսկ դու պետք է աշխատես ինձ համար:

– Բայց ի՞նչ պիտի անեմ:

– Հենց այն ինչ անում ես երկու ամիս, և ինչի վրա բռնեցի քեզ այսօր: Չի կարելի ասել, թե շատ վարպետորեն արեցիր, բայց դու ինձ դուր եկար, եթե քեզ մի քիչ սովորեցնեն, քեզանից բան դուրս կգա: Մինչև այժմ բախտդ բանել է, բայց միայն բախտի վրա հույս դնել չի կարելի, հարկավոր է մի քիչ արվեստ ձեռք բերել: Դու իհարկե ինձ չես ճանաչում, բայց որ ոստիկանին կուզես հարցրու ով է Ջորջ Հապկինսը, և ամեն մեկն էլ քեզ կասի. «Այ, դա գողերի հայտնի դաստիարակն է, ինչպե՞ս կարելի է չճանաչել նրան»: Եվ ահա ես ուզում եմ զբաղվել քո դաստիարակությամբ:

– Շնորհակալ եմ, սըր, – ասացի ես՝ զգալով, որ պետք է մի որևէ բան ասեմ, – դուք շատ բարի եք, եթե ուզում եք օգնել ինձ:

– Օգնել քե՞զ: Ես ուզում եմ քեզ երջանիկ դարձնել: Հարյուրավոր փողոցային տղաներ կնախանձեին քեզ: Եթե մնաս ինձ մոտ, մի ամսից հետո ինքդ կամաչես հիշելով, թե այսօրվա գործն ինչ անշնորհք կատարեցիր: – Եւ ձեռքով ցույց տվեց իր գրպանը, որտեղ դեռ գտնվում էր իմ գողացած թղթապանակը:

– Անունդ ի՞նչ է:

– Ջիմ Սմիթ... – Ես վախեցա իմ իսկական անունը ասել և ուզեցի ասել այն, ինչ տվել էին ինձ Մոուլդին և Ռիփսթոնը, բայց հենց առաջին վանկի վրա կանգնեցի:

– Ջիմ Սմիթ, – վրա բերեց իմ նոր տերը: – Հիանալի: Դե ճիշտն ասա,

Ջիմ. չնայած քո բախտին, ամեն անգամ հաջողակ չեիր լինում, այնպես չէ՞: Մի օր շատ էր լինում, մի օր՝ քիչ: Միշտ չէ, որ գրպանումդ գնդում էին կեսկրոնանոցները, չէ՞:

– Այո, շիլլինգներ էլ միշտ չէին լինում, – պատասխանեցի ես: – Որտեղի՞ց: Երբեմն շատ էր լինում, երբեմն էլ ոչինչ ձեռք չէր ընկնում:

– Դե հայտնի բան է: Ուրեմն լսիր, թե ինչ եմ ուզում դարձնել քեզ: Ես քեզ կսովորեցնեմ մեր արվեստը, կկերակրեմ քեզ ուզածիդ չափ, կհագցնեմ պարոնի պես, փող կտամ քեզ քո հաճույքների համար: Այդպես լավ կլինի:

– Պարզ է, նույնիսկ շատ լավ, – պատասխանեցի ես՝ զգալով, թե ինչպես չքանում է իմ զգվանքը միտքի չափկիսի նկատմամբ: – Իսկ այդ ամենի դիմաց ի՞նչ պետք է անեմ ես:

– Դու պետք է բերես ինձ տաս այն ամենը, ինչ որ ձեռքդ կընկնի:

– Լավ, դրան համաձայն եմ, – ասացի ես, հազիվ թաքցնելով իմ գոհուհուկությունը և վախենալով, թե նա իր միտքը կփոխի:

– Հիանալի: Դա գործի մի կողմն է: Բայց ահա և մյուս կողմը. Դու լսեցի՞ր թե քո մասին ինչ ասաց միսիս Հապկինսը, երբ մենք ներս մտանք:

– Որ ես նախորդ բնակչից ավելի երկար չեմ ապրի:

– Այո: Գիտե՞ս ինչ. այդ նախկին բնակիչը քեզանից մի երկու տարով մեծ և զարմանալի ճարպիկ տղա էր: Հիմա նա բանտ է ընկել երեք ամսով: Եվ ի՞նչ ես կարծում, այնտեղ լա՞վ է նրա համար:

– Ինչպե՞ս կարող է լավ լինել բանտում նստելը: Իսկ ինչի՞ համար է ընկել:

– Որովհետև խաբեբա էր և ուզում էր ինձ խաբել: Ինձ մոտ երկար չեն ապրում այն տղաները, ովքեր մտածում են խաբել: Ով որ ինձ հետ ազնվաբար է վարվում, նրա նկատմամբ ես հարազատ հորից էլ բարի եմ: Եթե այդպիսի տղային մի փորձանք պատահի, ես ոչինչ չեմ խնայի, կազատեմ նրան: Իսկ եթե մեկը փորձի խաբել, ես նրա կատաղի թշնամին եմ: Եթե նա ինքը բանտ չընկնի, ինքս կաշխատեմ բանտ խցկել նրան: Հասկանո՞ւմ ես:

– Ինչպե՞ս չէ: Այդ ամենը շատ հասկանալի է:

– Դե ուրեմն՝ հիանալի: Այժմ մենք այլևս ոչինչ չունենք խոսելու: Եթե ուզում ես, կարող ես գնալ զբոսնելու կամ կարող ես թատրոն գնալ: Փող ունե՞ս:

– Չորս պեննի ունեմ, սըր:

– Ես ևս մի քիչ մանր դրամ ունեմ: Ահա քեզ երեք շիլլինգ և վեց պեննի: Մենք շատ շռայլությունն չենք անի, մինչև տեսնենք ինչպես կընթանան մեր գործերը: Ցտեսություն: Կգաս ժամը տասնմեկից ոչ ուշ:

Գլուխ 26. ԵՍ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ԵՄ ՀԻՆ ԸՆԿԵՐՈՋՍ